

शासन व्यवहारात राजभाषा मराठीचा वापर
शासन व्यवहारात वापरण्याचे रबरी ठसे व मुद्रा
मराठीत असण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन परिपत्रक क्रमांक:- मभावा-२००८/२५७/प्र.क्र.४६/०८/२०-ब,
मंत्रालय,मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक :१६.४.२००८.

पहा :- १) शासन परिपत्रक क्र.मभावा-१०६७/७०७-म,दि.३१ मे,१९६७
२) शासन परिपत्रक क्र.मभावा-२००७/२९(मुमं)/प्र.क्र.६१/०७/२०-ब.
दि.१५.११.२००७.

शासन परिपत्रक

शासन व्यवहारात राजभाषा मराठीचा वापर करण्यासंदर्भात शासनाने वेळोवेळी
आदेश/परिपत्रके निर्गमित केलेली आहेत. त्यानुसार वर्जित प्रयोजनाव्यतिरिक्त सर्व शासकीय
कामकाज मराठीतून करणे आवश्यक आहे. पत्रव्यवहार मराठीत करीत असताना छोट्या छोट्या
बाबीसुद्धा महत्वाच्या असतात. जशा शासन निर्णय/पत्र/परिपत्रके इ.वर नमूद करण्यात येणारा
क्रमांक/दिनांक तसेच शासन निर्णय/पत्र/परिपत्रके निर्गमित करताना वापरण्यात येणारे ठसे व मुद्रा
या मराठीतूनच असणे आवश्यक आहे.

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की,काही अधिकारी ,काही कार्यालये यांच्याकडून
शासन निर्णय/पत्र/परिपत्रके निर्गमित करताना त्यावर मराठी व्यतिरिक्त अन्य भाषेतील रबरी
ठसे/मुद्रा यांचा वापर करतात ही बाब अत्यंत गंभीर आहे. शासनाच्या दैनंदिन कामकाजाची भाषा
म्हणून मराठीचा वापर करण्यासंबंधात महाराष्ट्र राजभाषा अधिनियम १९६४ नुसार दि.१.५.१९६६
पासून या विषयावर वेळोवेळी अधिसूचना/शासन निर्णय निर्गमित केलेले असूनही शासकीय
कामकाज मराठीतून करण्याऐवजी या-ना त्या सबबीवर इंग्रजीतून वा अन्य भाषेतून काम करावयाचे
किंवा रबरी ठसे व मुद्रांचा वापर करावयाचा अशी वृत्ती आढळते.

ज्या अधिकाऱ्यांवर शासनाची धोरणे राबविण्याचे व त्यांची अंमलबजावणी आस्थेवाईकपणे व परिपूर्णतेने होते किंवा नाही याची दखल घेण्याचे दायित्व आहे अशा सर्व शासकीय अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या त्यांच्या विभागात वा कार्यालयात शासनाचे सर्व कामकाज (वर्जित प्रयोजने वगळून) मराठीतून चालते व चालेल इकडे कृपया लक्ष पुरवावे. तसेच विभागात लागणाऱ्या वेगवेगळ्या नोंद वह्या/पत्रांवर उमटविण्यात येणारे रबरी ठसे व मुद्रा सुध्दा मराठीतूनच असतील याची दक्षता घ्यावी .

सर्व संबंधित अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या आवश्यकतेनुसार संचालक, शासकीय मुद्रण व लेखन सामग्री संचालनालय यांच्याकडून रबरी ठसे व मुद्रा उपलब्ध करून घ्यावेत.

संचालक,,शासकीय मुद्रण व लेखन सामग्री संचालनालय यांनी सर्व शासकीय कार्यालयांना त्यांच्या मागणीनुसार लेखन सामग्री,वेगवेगळे ठसे/दिनांकांचे शिक्के मराठीतूनच उपलब्ध करून द्यावेत.

सर्व मंत्रालयीन विभागांनी त्यांच्या नियंत्रणाखालील विभागीय,जिल्हा व तालुका पातळीवरील सर्व शासकीय कार्यालयांमधील कामकाज शासनाच्या मराठीविषयक धोरणानुसार करण्यात येत असल्याची खातरजमा करावी.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

सही/-
(स्मि.द.मंत्री)
उप सचिव,महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मा. मुख्य सचिव/अप्पर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
सर्व विभागीय आयुक्त,
मंत्रालयीन विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,

सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
*प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुळ शाखा, मुंबई,
*प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई,
*सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ, विधान भवन मुंबई,
*सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई (पत्राने),
महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई,
महालेखापाल-१ (लेखा परीक्षा) मुंबई,
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
संचालक, शासकीय मुद्रण व लेखन सामुग्री, संचालनालय, मुंबई,
भाषा संचालक, भाषा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
सर्व विभागीय सहायक भाषा संचालक, पुणे/नागपूर/औरंगाबाद/नवी मुंबई.
निवड नस्ती. (का.२०ब).